

GINECOLOGIA
PREVENCIÓ DEL CÀNCER DE COLL D'ÚTER

Prevenció del càncer de coll d'úter

Vacuna't i protegeix-te

ATENCIÓ INTEGRAL EN OBSTETRÍCIA,
GINECOLOGIA I MEDICINA DE LA REPRODUCCIÓ

*A escala mundial, el càncer de coll d'úter és un dels tipus de càncer més comuns entre dones de 15 a 44 anys. Per això, a Salut de la Dona Dexeus continuem treballant per prevenir-lo mitjançant la **vacuna contra el càncer de coll d'úter**, l'eficàcia de la qual ha estat demostrada en dones de fins a 45 anys.*

El nostre objectiu és aconseguir que cada cop més dones siguin conscients de la importància de la vacunació i estiguin protegides contra aquesta malaltia.

El càncer de coll d'úter

El **coll de l'úter** (o cèrvix) és l'extrem inferior de l'úter que s'endevina al fons de la vagina. La seva porció més distal es correspon amb la unió de dos teixits que experimenten diversos canvis durant la vida de la dona (pubertat, inici de les relacions sexuals, infeccions, alteracions de les cèl·lules pel virus del papil·loma humà, part o menopausa). És en aquesta part on s'originen la majoria dels càncers i de les lesions precanceroses d'aquest òrgan.

El **càncer de coll d'úter** és un tumor originat a partir d'una transformació maligna de les seves cèl·lules. A escala mundial, és el **segon càncer més comú en dones de 15 a 44 anys**. De totes maneres, hi ha moltes diferències entre els països desenvolupats i els països en vies de desenvolupament. Als països desenvolupats ocupa el cinquè lloc. La raó: l'accés de les dones a les tècniques de cribratge (citologia o tècniques de detecció ADN virus papil·loma humà).

A diferència de molts altres càncers, **el càncer de coll d'úter no és hereditari**. En la majoria de càncers de coll uterí i de les seves lesions precursors es detecta la presència del virus del papil·loma humà (VPH).

Què és el VPH?

El virus del papil·loma humà (VPH) **és molt comú, es transmet fàcilment i acostuma a ser totalment asimptomàtic**. Actualment s'estima que, cada any, vuit de cada deu dones que inicien relacions sexuals entren en contacte amb el virus del papil·loma humà (VPH), i que el 70% dels homes i les dones entrarà en contacte amb el virus en algun moment de la seva vida.

Afortunadament, en el 90% dels casos el VPH desapareix espontàniament del coll de l'úter i la vagina en un termini de 18-24 mesos des del contagi. Malgrat aquesta presentació subclínica, la més habitual, és fonamental conèixer al màxim el seu comportament, les formes de prevenció i les alternatives per, en el seu defecte, tractar-lo.

Hi ha més de 100 tipus de VPH. La major part produeixen alteracions benignes, com és el cas dels que produeixen l'aparició de berrugues comunes a la pell. No obstant això, s'han identificat 15 tipus de VPH, denominats serotips d'alt risc, com a causants de la majoria de **lesions precanceroses i càncers del coll uterí, i dos tipus responsables del 90% de les berrugues genitals** (condilomes). N'hi ha que afecten també la vulva, la vagina i l'anus, i poden causar càncers i lesions precanceroses en aquestes zones.

Com es transmet el VPH?

El VPH es transmet fàcilment **mitjançant contacte genital** (no necessàriament mitjançant una relació sexual completa) i tant l'home com la dona en poden ser portadors asimptomàtics.

L'ús rutinari de preservatiu redueix, però no impedeix totalment, el risc de transmissió del VPH.

Has de saber que hi ha diversos **factores que augmenten el risc de contraure el VPH**:

- Iniciar-se a una edat precoç en les relacions sexuals
- Tenir moltes parelles sexuals
- Tenir relacions amb individus de risc (home amb múltiples parelles o dones que exerceixin la prostitució)
- No fer servir la protecció adequada en les relacions sexuals
- Mantenir relacions sexuals amb homes sense circumcisió (operació de fimosi)
- No fer-se reconeixements citològics periòdics

La **citologia cervical** és una prova que permet detectar canvis en les cèl·lules de la superfície del coll uterí. Durant l'exploració ginecològica, el metge pren una petita mostra d'aquestes cèl·lules. Posteriorment, les cèl·lules s'examinen per buscar anomalies i, si es detecten, es continua l'estudi per localitzar-ne el seu origen i procedir al tractament pertinent.

És important que recordis que les **revisions periòdiques** són una **eina fonamental en la prevenció de qualsevol patologia**.

En la majoria de casos, la presència del VPH és un fet transitori que solucionen les mateixes defenses, és a dir, es parlarà d'una infecció subclínica. No obstant això, el tabac afavoreix la cronicitat dels serotips d'alt risc, és a dir, altera les defenses locals del teixit del tracte genital. Per tant, és **molt recomanable abandonar l'hàbit del tabac**.

Com puc prevenir el càncer de coll d'úter?

A **Salut de la Dona Dexeus** treballem dia a dia en la lluita contra el càncer de coll d'úter i ens preocupem d'informar a tothom de les causes d'aquesta malaltia i de l'**existència d'una vacuna** per prevenir-la en un 70% dels casos.

Està demostrat que en l'actualitat **el factor de risc** més important per contraure càncer de coll uterí es **NO fer el reconeixement ginecològic periòdic** (8 de cada 10 càncers es produeixen en dones sense cribratge citològic).

Avui en dia aquesta patologia pot prevenir-se gràcies al manteniment del **programa de prevenció precoç**, que consisteix en dos tipus de prevenció:

- **Prevenció primària:** Evitar hàbits de risc (el tabaquisme, l'inici precoç de les relacions sexuals, la promiscuïtat, la falta de protecció adequada en les relacions sexuals...) i l'administració de la vacuna contra el VPH.
- **Prevenció secundària:** Fer un control ginecològic correcte amb citologia periòdica.

La vacuna contra el VPH

L'origen víric dels casos de càncer ofereix la possibilitat de **prevenir tant el contagi per alguns serotips del VPH com fins a un 70% de les seves lesions** precursors gràcies a la vacuna.

Aquesta vacuna permet fer una prevenció prèvia a l'estat en què les lesions són detectades per citologia o biòpsia. El **reconeixement ginecològic periòdic continuarà sent imprescindible** per controlar la salut de les dones i, en particular, per detectar malalties provocades per tipus de càncer de coll d'úter no associats als tipus contra els quals protegeix la vacuna.

És fonamental posar l'accent en el fet que **la vacuna protegeix davant els virus que són responsables del 70% dels càncers de coll d'úter**, i per això és important detectar una possible alteració atribuïble a un tipus de virus no cobert per la vacuna mitjançant una citologia.

La combinació d'un control ginecològic correcte, una salut sexual adequada i la vacunació maximitza l'eficàcia del programa per combatre el càncer de coll d'úter.

Qui pot vacunar-se?

La vacuna contra el VPH és recomanable per a:

- Adolescents de tots dos sexes de 9 a 15 anys d'edat
- Dones de 16 a 26 anys, preferentment abans de l'inici de les relacions sexuals.

A més, ja es disposa de dades sòlides sobre la seva **eficàcia i seguretat en dones de 26 a 45 anys** d'edat, per la qual cosa aquesta indicació ja està inclosa en una de les fitxes tècniques vacunals. Resta pendent d'autorització, tot i que sí hi ha recomanació, la vacunació dels homes.

No s'han de vacunar aquelles dones que presentin hipersensibilitat a algun dels components de les diferents vacunes.

Totes aquelles persones que desenvolupin símptomes indicatius d'hipersensibilitat, després de rebre una dosi d'una de les vacunes, no han de rebre més dosis.

Preguntes més freqüents sobre la vacuna contra el VPH

Com s'administra? La via d'administració és intramuscular, generalment a la part superior del braç o a la zona anterolateral superior del gluti.

Té efectes secundaris? Com moltes altres vacunes, pot provocar enrogiment i dolor local, molèsties musculars lleus o febrícula en un reduït percentatge de casos, absolutament transitoris.

Puc vacunar-me si ja he mantingut relacions sexuals? Els estudis semblen demostrar que el benefici obtingut de la vacunació no es veu afectat per haver mantingut relacions sexuals. La immunització més potent sembla obtenir-se quan no hi ha hagut infecció prèvia per algun dels tipus de VPH inclosos a la vacuna (grup de màxima eficàcia). No obstant això, cal recordar que el fet d'haver mantingut relacions sexuals no implica necessàriament haver estat infectat pel virus.

Quina és la pauta de vacunació? La pauta de vacunació és flexible sempre que es respecti:

- Interval mínim entre primera i segona dosi d'almenys un mes
- Interval mínim entre segona i tercera dosi d'almenys quatre mesos
- Cal que es completi en el període d'un any
- Abans dels 13 anys només es poden administrar dues dosis (0 i 6 mesos)

El resultat de la meva citologia no és normal. Puc vacunar-me?

Sí. En l'actualitat ja es disposa de les primeres dades d'eficàcia terapèutica en dones amb citologia anormal i, fins i tot, tractades d'una lesió precancerosa del coll de l'úter, perquè s'ha provat que millora la immunitat adquirida i generada per la dona.

No sé si estic infectada pel VPH. Puc vacunar-me? Sí. La probabilitat que estiguis simultàniament infectada pels tipus inclosos a la vacuna és pràcticament nul·la, i per això sempre hi haurà un potencial preventiu de la vacuna en persones ja infectades.

Puc vacunar-me si tinc grip, gastroenteritis viral, varicel·la o alguna altra infecció aguda? Com amb qualsevol altra vacuna, els individus que pateixin una malaltia aguda que cursi amb febre han de posposar la vacunació fins la seva recuperació.

I si tinc un refredat (infecció de les vies respiratòries), he de posposar la vacunació? La presència d'una infecció lleu del tracte respiratori superior sense febre o febrícula no fa necessari retardar la vacunació.

Pot administrar-se simultàniament amb altres vacunes? Sí, hi ha estudis que ho corroboren. Les dues vacunes han de ser administrades en zones anatòmiques diferents.

M'han diagnosticat berrugues genitals. Puc vacunar-me? Sí, ja que un dels dos tipus de vacunes existents també protegeix davant les berrugues genitals (condilomes). En l'actualitat ja es disposa de les primeres dades sobre l'eficàcia terapèutica en dones amb condilomes genitals o perianals.

Pot vacunar-se una pacient immunocompromesa? No hi ha dades sobre l'ús en individus amb resposta immune alterada. En tractar-se d'una vacuna no infecciosa, pot ser administrada a persones amb immunosupressió com a conseqüència d'una malaltia o medicació. La resposta immune i l'eficàcia de la vacuna pot ser menor en aquest grup d'individus que en els immunocompetents. Cal que el metge avaluï sempre la relació benefici/risc.

Puc vacunar-me si estic embarassada? Les dades de què es disposa sobre la vacuna administrada durant l'embaràs no suggereixen cap problema de seguretat. No obstant això, aquestes dades són insuficients per recomanar-ne l'ús durant l'embaràs. La vacunació, per tant, s'haurà de posposar fins després del part i reiniciar-se en cas que s'hagi iniciat anteriorment a l'embaràs i no s'hagi completat la pauta. En cas de cerca d'embaràs, és aconsellable començar la vacunació posteriorment.

Es pot administrar la vacuna durant la lactància? Sí, les dones en període de lactància poden vacunar-se.

Faig servir anticonceptius hormonal. Puc vacunar-me? Sí. L'ús d'anticonceptius hormonal no sembla afectar la immunitat conferida per la vacuna.

És important que recordis

- El VPH és un virus de l'àrea genital que es transmet fonamentalment per via sexual.
- És molt freqüent, tant com gairebé en el 90% dels homes i les dones que hagin mantingut relacions sexuals hauran tingut contacte en algun moment de la seva vida.
- Els homes i les dones que estan infectats passen el virus a les seves parelles sexuals.
- Els adolescents es poden infectar quan comencen a ser sexualment actius.
- La majoria d'infeccions per VPH són asimptomàtiques fins passats 6-24 mesos.
- No hi ha tractament per a la infecció pel VPH.
- En les dones, si el virus persisteix, pot causar una citologia anormal.
- Altres factors, com el tabac, poden augmentar el risc de persistència del virus.
- Pràcticament tots els càncers de coll d'úter es deuen a una persistència de la infecció pel VPH.
- Per això, la vacunació contra el VPH pot prevenir un elevat percentatge de càncers de coll uterí.

Si vols rebre informació més detallada, posa't en contacte amb el nostre Servei d'Atenció a la Pacient o visita www.dexeus.com

Salud de la Dona Dexeus.
Gran Vía Carles III, 71-75.
08028 Barcelona.
Tel. **93 227 47 12**

Segueix-nos a:

